

ВЕРДІ**Джузеппе-Фортуніно-Франческо**

Giuseppe Fortunino Francesco Verdi

(1813 – 1901)

Музики навчався з 7 років. З 15 років виступав як піаніст, органіст, диригент. На юнака звернув увагу багатий купець А.Барецці з Буссето, що співпрацював з Верді-батьком і був закоханий в музику. Цій людині Верді був зобов'язаний своїм музичним вихованням. Барецці взяв хлопця у свій будинок, найняв йому кращого вчителя й оплачував його подальше навчання в Мілані. В 1832 Верді не прийняли в Міланську консерваторію, оскільки він був старший припустимого віку. Він почав займатися приватно, вивчаючи основи композиторської техніки. Оркестровку й оперне письмо Верді опановував на практиці, відвідуючи міланські оперні театри. Найбільше вплинули на його творчість **Россіні, Белліні, Мейєрбер**

і

Доніцетті

Філармонічне товариство замовило йому оперу "Оберто, граф ді Сан-Боніфачо" (Oberto, conte di san Bonifacio), яка, однак, не була тоді поставлена.

В 1836 Верді женився на дочці свого благодійника Маргариті Барецці. Він знову відправився до Мілана, де 17 листопада 1839 "Оберто" був виконаний у театрі «Ла Скала». Успіх забезпечив нове замовлення, цього разу комічної опери.

Та за кілька місяців композитор пережив особисту трагедію. Один за одним помирають

двоє його дітей і дружина. Написана у цих обставинах комічна опера Король на день (*Un giorno di regno*) провалилася, немилосердно обсвістана публікою. Верді, вражений провалом, запряг, що не буде більше складати опер і попросив директора розірвати укладений з ним контракт. Але той вірив у талант композитора і, давши йому отямитися, вручив лібрето "Набукко" (*Nabucco*) за мотивами біблійної історії про царя Навуходоносора. Увагу Верді заповнив хор євреїв у вавилонському полоні, і його уява запрацювала. Успішна прем'єра "Набукко" (1842) відновила репутацію композитора. За "Набукко" пішли "Ломбардці" (*I Lombardi*, 1843), опера, що теж давала вихід пригнобленим патріотичним почуттям, а потім – "Ернані" (*Ernani*, 1844) за романтичною драмою В.Гюго – доробок, завдяки якому популярність Верді вийшла за межі Італії. У наступні роки композитор, за його власними словами, трудився як каторжник. Опера виходила за оперою – "Двоє Фоскарів" (*I due Foscari*, 1844), "Жанна д'Арк" (*Giovanna d'Arco*, 1845), "Альзіра" (*Alzira*, 1845), "Аттіла" (*Attila*, 1846), "Розбійники" (*I masnadieri*, 1847), "Корсар" (*Il corsaro*, 1848), "Битва при Леньяно" (*La battaglia di Legnano*, 1849), "Стіффеліо" (*Stiffelio*, 1850). У цих творах поверхнева, а іноді й легковажна ремісничка музика додається до слабкого лібрето. Серед опер даного періоду виділяються "Макбет" (*Macbeth*, 1847) – перший плід захоплення Шекспіром, а також "Луїза Міллер" (*Luisa Miller*, 1849) – видатний твір камерного стилю.

З 1847 по 1849 Верді перебував в основному в Парижі, де зробив нову, французьку редакцію "Ломбардців", названу "Єрусалим" (*Jerusalem*). Тут композитор зустрівся із Джузеппіною Стреппоні, співачкою, яка брала участь ще в перших, міланських, постановках творів Верді. У 1852 вони одружилися.

На період 1851–1853 припадають три зрілих шедеври Верді: "Ріголетто" (*Rigoletto*, 1851), "Трубадур" (*Il trovatore*, 1853) і "Травіата" (*La traviata*, 1853). У кожному з них відбита особлива сторона хисту композитора. Ріголетто за п'єсою В.Гюго "Король бавиться" демонструє, крім уміння створювати живі, захоплюючі мелодії, нову для композитора оперну форму – більш зв'язну, з меншими контрастами між речитативом, що досягає характеру співучого аріозо, і арією, яка відхиляється від встановлених схем. Розвитку дії сприяють написані у вільній формі дуети й інші ансамблі, у тому числі знаменитий квартет в останньому акті – видатний зразок уміння Верді відбити в ансамблевій формі конфлікт характерів і почуттів своїх персонажів.

"Трубадур", заснований на іспанській романтичній мелодрамі, містить прекрасні зразки сильної, героїчної музики, у той час як "Травіата" за твором Дюма-сина "Дама з камеліями" зачаровує пафосом почуттів. Успіх цих трьох опер розкрив перед Верді нові можливості. В 1855 йому замовили твір для Паризької опери в характерному мейєрберівському стилі – "Сицилійську вечерню" (*Les vpres sicilienne*). Для того ж театру він зробив нову редакцію "Макбет" (1865), а також створив "Дона Карлоса" (1867); для петербурзького театру створив "Силу долі" (*La forza del destino*, 1862). Паралельно зі здійсненням цих грандіозних проєктів Верді працював над більш скромними операми в італійських традиціях – "Сімон Бокканегра" (*Simon Boccanegra*, 1857) і "Бал-маскарад" (*Un ballo in maschera*, 1859). Всі ці доробки являють собою романтичні мелодрами, засновані на більш-менш достовірних історичних подіях. Хоча жодна із зазначених опер не вирізняється досконалістю з драматургічної точки зору (цьому заважає схильність Верді перескакувати від однієї ефектної сюжетної ситуації до іншої), всі вони демонструють зростання майстерності композитора.

Верді мав потребу в однодумці від літератури, і знайшов його в особі А.Гісланцоні, у

співробітництві з яким народилося лібрето "Аїди" (Aida, 1871) – шедевр в стилі французької «великої опери», замовленої композиторові єгипетським урядом для виконання на відкритті Суецького каналу. Ще більш плідним виявилася спільна робота Верді в його пізні роки з **Арріго Бойто** (1842–1918), автором опери "Мефістофель". Спочатку Бойто переробив незадовільне лібрето "Сімона Бокканегро" (1881). Потім перетворив шекспірівську трагедію "Отелло" у лібрето. Цей шедевр Верді був поставлений в «Ла Скала» в 1887, коли композиторові було вже 74 роки. В 1893 з'являється "Фальстаф" (Falstaff), музична комедія, що реабілітувала його перед самим собою за провал комедії "Король на годину". "Отелло" й "Фальстаф" увінчали прагнення Верді до створення дійсної музичної драми. Помер композитор в Мілані 27 січня 1901 року.